

ובחרת בחיים

גיליון שבועי במשנת מרן האור החיים הק' זיע"א

תורת חיים

נושא תורני מרתק
לאור דברי האור החיים

שולחן שבת עם האור החיים

וכי בדמו אין נגיפים, וירוסים וחיידקים כאלה ואחרים. לאחר מכן שכב מחובר לחוטים ואלקטרודות ואובחן כבריא ושלם בלבו. 'במה הנך עובד?' הרופא הפנה אליו מבט חצי מיואש, מנסה לבחון זווית חדשה.

'יש לי משרה בתאגיד טיהור המים' תשובה מעורפלת משהו.

'פועל ביוב?' ספק-שאל ספק-קבע הרופא. אליהו הנהן. אין מלאכה המבזה את בעליה, ובכל זאת.

אך אולי כאן יש פתח לתקווה. 'דוקטור, אתה חושב שישנו נגיף במים הגורם לעורי להיראות כמו מרק פג-תוקף?'

'דווקא לא' הרופא נענע ראשו מצד לצד והמשיך, 'תגיד, התרחצת לאחרונה?'

אפשר להתנקות!

פרשתנו עוסקת באדם אשר למגינת לבו לקה בצרעת, זו האחרונה הופיעה על עורו ולתופעה זו מייחסת התורה דינים והלכות, מוסר וגם תהליך ארוך ומשפיל. 'אדם כי יהיה בעור בשרו בשרו שאת או ספחת או בהרת והיה בעור בשרו לנגע צרעת' (יג, ב).

רבנו האור החיים הקדוש עומד על לשון הכתוב ואלו דבריו:

"פרוש על דרך אומרם ז"ל (בבא מציעא קיד, ב): **"אתם קרויים אדם ואין אמות העולם קרויים אדם", שאין האמות מטמאין בנגעים... ואומרו "כי יהיה בעור בשרו", מודיע הכתוב שאין טמאת צרעת באיש הישראלי אלא בעור בשרו ולא בפנים. כי האמות, בחינת נפשם עצמה היא בחינת הצרעת ומינם, ובפש ישראל בפגועו הם לצד החטא אשר יחטא ירשם מראה צרעת בעור בשר, ודוקא בעורו ולא בבשרו ואין צריך לומר בפנימיותו."**

בניגוד לאומות העולם, אשר במהותם הינם מסואבים ומטונפים בכל טינוף ופנימיותם כולה מנוגעת ומצורעת, אצל בני ישראל אין הדבר כך.

יהודי אשר חטא, התדרדר לשפל המדרגה ומשמים נגזר כי יש לעוררו באמצעות הצרעת כדי שייטיב דרכיו, הרי מתבטא הדבר דווקא בעורו ולא בבשרו, וכל שכן שלא בפנימיות נפשו ונשמתו. אדרבה, זו האחרונה נותרת נקיה וזכה, וכידוע (סנהדרין מד, א): 'ישראל אף על פי שחטא - ישראל הוא'.

אלא מה, נדרש ממנו להיטהר, להתנקות. לשטוף את זוהמתו מעליו ובכך להתקרב

אליהו היה אובד עצות, חסר אונים ועוד אי אלו ביטויים שרמזו על כך שאין לו שמץ של מושג כיצד יתמודד עם הצרה החדשה שהשתרגה על צווארו. ולא רק על צווארו, כי אם על כל פניו, ידי ורגליו וכל גופו.

הוא פקח שוב עין זעירה והעז להביט בזרועות ידיו, נחרד בפעם המי-יודע-כמה ומליט את עיניו בידי. שוב התבונן, וגם הפעם כמו בפעמים הקודמות צווח בבהלה. כתמים חומים-אדמדמים כיסו את גופו, מעטרים אותו בחוסר-חן משוע ומשווים לו מראה של יצור לא מזוהה, מנומר בצבע לא ברור.

'אולי זה משהו שאכלתי?' תהה בינו לבין עצמו, חוקר במעמקי זכרונו ועובר על המזון שבא לקרבו במהלך הימים האחרונים. 'ושמא זהו וירוס מזון בלתי מוכר?' עלתה במוחו עוד השערה, שמא וכולי האי ואולי.

אם שלשום היה זה רע, אתמול גרוע והיום בבוקר נורא, הרי שעכשיו חלה התדרדרות נוספת והמצב היה נורא ואיום שבעתיים. מרגע לרגע הפך עורו למעין מיצג אמנותי המייצג דבר-מה לא ברור, אפוף פריחה מבחילה שעשתה בו שמות.

על הבוקר התייצב אליהו אצל הרופא.

הוא לא נאלץ להמתין בתור, בעיקר בשל העובדה שכלל הממתינים פינו לו את מקומם אחר כבוד ואף פינו את המסדרון כולו לכבודו, או שמא לבושתו. הוא נקש בדלת, פתח סדק צר ושאל בנימוס לחוץ האם אפשר להיכנס כרגע.

הרופא נשא עיניים משועממות, אך אלה התעגלו באימה והאישונים שבהן התרחבו באופן חסר תקדים. 'כנס' הוא פלט בחוסר רצון ובמשיכת כתף. התפקיד מחייב, אין ברירה.

רשימת רכיבים אלרגניים שהוצגה על ידי הרופא נשללה במהירות, כשאלוהו עדכן כי לא אכל בימים האחרונים אגוזים, בוטנים, מוצרים המכילים סויה ואף לא גלוטן. ולא, הוא לא חשף את עצמו לקרינה מוגזמת וגם לא כסס דשא. מה?

כאן עבר הדוקטור לביקורת דקדקנית על סדר יומו של אליהו. אפס, גם כאן לא היתה טמונה הבשורה. אליהו ישן שמונה שעות ביממה, משלב את כל אבות המזון באופן מאוזן בכל ארוחה, אינו מעשן ואינו מרבה בקפאין.

מכאן הובהל אליהו למעבדה, עבר סדרת דקירות והקיז את דמו למבחנות קטנות בשלל צבעי הקשת והוכיח כי הוא בריא כמו שור

"וְרָאָה הַכֹּהֵן אֹתוֹ בַּיּוֹם הַשְּׂבִיעִי שְ�נִית וְהָיָה כִּפָּה הַנֶּגַע וְלֹא פָּשָׂה הַנֶּגַע בְּעוֹר וְטָהַר הַכֹּהֵן מִסַּפַּחַת הוּא וְכִבֵּס בַּגָּדִי וְטָהַר" (יג, ו). פסוק זה מבואר על ידי האור החיים הקדוש בדרך רמז, וזו לשונו: **"פרוש, אינו צרעת, כדרך שאמר "בהק הוא". ואף על פי כן צוה ה' לכבס בגדיו, שגם בחינה זו היא ענף מענפי הטמאה, אלא שטמאתה קלה. ואולי שזה ירמז לאבק לשון הרע, כרמזו בדבריהם ז"ל** (ערכין טו, ב) **שאפלו לומר 'נורא בבית פלוני' הוא אבק לשון הרע."**

'אבק לשון הרע' בהגדרתו הינו דיבור מסוג כזה היכול להתפרש בדרכים שונות ולהביא לתוצאה זו או אחרת, אך היות וקיימת אפשרות שהוא יתפרש באופן שגוי ויוביל לתוצאה לא רצויה שתפגע באותו אדם עליו נסובה השיחה - אין לאומרו אלא אם כן כוונת הדובר לטובה, וכן מוודאים שהכוונה ברורה והתוצאה לא תהיה שלילית.

שלש דוגמאות מצאנו לכך בדברי חז"ל ובראשונים.

הדוגמה הראשונה מתייחסת לאדם שאינו מדבר במפורש בגנות רעהו, אך דבריו יכולים להתפרש גם כדברי גנאי. הדוגמה בה נוקטת הגמרא בהקשר זה היא המובאת בדברי האור החיים כאן - כשאדם נשאל: 'היכן ניתן למצוא אש בעיר' והוא משיב: 'תוכל למצוא בבית פלוני', ניתן לפרש את הדבר כדיווח טכני או אפילו כשבח - שהינו מכנים אורחים, אך יש שייבנו זאת כביכול אותו אדם הינו זולל וסובא המרבה לבשל לתאוותו.

דוגמה נוספת היא במקרה בו אדם נשאל אודות רעהו בדבר מה, והוא משיב: 'עדיף שלא לדבר אודותיו'. ניתן לתלות את תגובתו זו בכך שאינו חפץ לרכל על אחרים, אולם ישנה פרשנות אפשרית נוספת העלולה להתקבל בעיני השומע - כי התבטאות זו מעידה על כך שיש חסרון באדם המדובר.

עוד דוגמה מצאנו לכך - כשאדם מדבר דווקא בשבחו של אדם אחר, אולם הוא עושה זאת באוזני שונאו של אותו אדם. במקרה זה, אם כי תוכן דבריו היה לשבח האדם המדובר, אולם בכך ששיבחו בפני שונאו ייתכן ויגרום לכך שהלה יגיב בדברי גנאי אודותיו.

כמקדם לאביו שבשמים. תהליך זה כרוך בכמה שלבים וצעדים, וככל שיעשה את המוטל עליו וישוב לאלקיו כלב שלם - אכן יסור ממנו אף הנגע החיצוני והוא יחזור לבהוק כיהלום.

משול הדבר לאדם שהתלכלך, התכסה טינופת וכולו מעלה צחנה. הלא אם רק ירחץ את עצמו ויתנקה, יסור מעליו הלכלוך וכל כתם ייעלם כלעומת שבא.

לא די בפעם אחת

יחד עם זאת, חובה עלינו להתבונן בכך יותר לעומק, ולצורך כך נחזור למשל בו פתחנו.

חלף חודש, והנה הופיע אליהו שוב על סף דלתו של הרופא. כמו בפעם הקודמת, גם כעת היה עורו מכוסה תערובת דוחה של בהרות לבנות וכתמים אדמדמים, והוא פונה אליו שוב ומבקש את עצתו.

'בפעם הקודמת דווקא מאד הועלת לי' הוא מחמיא לרופא, 'אולם מה לעשות, זה חזר'.

הרופא, מתוך היכרותו הקודמת עם הפציינט המוזר, לא האריך בדיבור.

'מאז ועד היום' הוא הפנה אליו מבט, 'התרחצת שוב?'

יש כאן נקודה חשובה.

לא די בכך שהאדם יתנקה מעוונותיו באופן חד פעמי, ירחץ את נשמתו ואז ישוב לכסלו ככלב השב ואל קיאו. זה מגוחך, עצוב ובעיקר חסר תועלת. "האומר אחטא ואשוב אחטא ואשוב" מתרים חז"ל (משנה יומא ח, ט), "אין מספיקין בידו לעשות תשובה".

התשובה האמיתית היא דרך חיים, מסלול קבוע בו עובר כל החפץ בקרבת אלקים. אין זה 'זבנג וגמרנו', אין תהליך מזורז ומקוצר. זה אמור להימשך עד זיבולא בתרייתא, כך ורק כך תהיה התשובה בעלת משמעות ותעניק משנה תוקף לחרטתו האמיתית של האדם.

המעשה הבא אירע בדינוב, כשביום מן הימים פרצה מגפה במלוא עוזה והחלה להפיל חללים בזה אחר זה. מחוץ תשכל חרב מלאך המוות ומחדרים אימת המגפה. מה עושים? הולכים אל הרבי כמובן.

התברכה דינוב בכך שישב בתוכה איש האלקים הרה"ק ר' דוד מדינוב, בנו וממשיך דרכו של הרה"ק ה'בני יששכר'. הוא הודה, זיווה והדרה של העיר, ואך מתבקש היה כי בעת צרה לישראל יהווה הוא כתובת לזעקתם של יהודי העיר.

מנהגו של הרבי היה לערוך שלחנו הטהור מדי יום ביומו, זמן מה לאחר תפילת שחרית, בצוותא חדא עם אנשי שלומו אשר היו שותים בצמא את דבריו ושואפים מלוא חופניים מבארו הזכה.

באותו יום, כבכל ימי המגפה, הוזכרו בפני הרבי שמותיהם של חולים אנושים אשר המגפה פגעה בהם. אולם הרבי, כמו לא שמע את דבריהם, התעלם לחלוטין. הוא המשיך לנהל את שלחנו כרגיל, אינו מטה אוזן לדברי זעקתם וכביכול לא ראה אותם כלל.

שוב הזכירו בפניו חולה פלוני וגוסס אלמוני, ושוב הרבי מתעלם. ניכר היה במוחש כי דברים נעלמים יש כאן, מכבשנו של עולם, וכי יש סיבה לכך שהרבי אשר אהבת ישראל טבועה היתה בדמו ורועה נאמן היה לעדתו - מתעלם כך במופגן.

חלפה שעה קלה, הרבי ממשיך בסדר ה'טיש' כהרגלו, ולפתע הוא פותח את פיו ומשתף את הקהל במעשה שאירע עם הקיסר פרנץ יוזף, שליט אוסטריה.

פרנץ יוזף, כידוע, היה מן המלכים הסובלניים ביותר בהיסטוריה, ונודע בהיותו נוטה חסד לבני ישראל אשר תחת חסותו. יחד עם זאת, בהיותו אדם מתקדם ונאור, קשה היה לו להבין על מה ולמה מתבדל עם ישראל מכל דבר שרוח הקדמה נושבת ממנו.

הוא חפץ לשנות את המצב, להשפיע עליהם שיתקרבו יותר להווי החיים המודרני והנאור, אולם בהיותו מלך של חסד לא אבה לעשות זאת בכפייה - טרם יבחן את חיי היהודים עצמם לעומק ויבין מה יש בהם, באותם חיים, שמותיר את היהודים בדביקות עקשנית שכזו בעמדתם זו.

בדיוק כמו בסיפורים, לבש הקיסר בגדים כשל המון העם והתחזה לאדם פשוט מן השורה, ולא זו בלבד אלא שהוא התדמה ליהודי, זאת על מנת להתערות בין יהודי הממלכה ולעמוד מקרוב על טיב חייהם.

ממקום למקום נדד הקיסר, רוכש פיסת מידע ומעשיר את ידיעותיו בשלל מנהגים והלכות, מסורות והנהגות. עד שביום מן הימים נקלע הקיסר למעמד ברית מילה, אשר התקיימה ברב עם בבית הכנסת המרכזי באחת הערים.

המעמד ריגש אותו באמת ובתמים. התינוק המונח על כרית הדורה ומעוטרת, כסאו הגבוה והמהודר של אליהו הנביא, העברת הרך הנימול מיד ליד והכרזת הכיבודים, כמו גם הברכות שנשמעו בקול רם מפי אבי הבן והמוהל, סחטו ממנו דמעה או שתיים.

אלא מה, רגעים ספורים לאחר מכן התקדם המעמד לחלקו העיקרי.

המוהל אחז בסכין חדה, ניגש אל התינוק ובשמחה של מצוה החל לבצע את המוטל עליו כחוק תורתנו הקדושה. הקיסר מצדו בקושי מסוגל היה להכיל זאת, באפס השגתו כגוי מגושם, והוא כמעט הניף את ידו לעצור את המוהל. אך בקושי רב עצר את עצמו, על

מנת שלא לחשוף את זהותו.

בשלב זה עבר המוהל לחלקה השני של ברית המילה, הלא הוא הפריעה כדת וכדין. שוב כמעט עצר הקיסר בעדו, ושוב התאפק בכח ונמנע מלהסגיר את זהותו.

אולם כשניגש המוהל לקיים מצות מציצה, כבר לא עמד בכך הקיסר. לתומו היה משוכנע כי המוהל עומד לנגוס בילד ולפצוע אותו באכזריות, והוא קם ממקומו וזעק בקל לא-לו: 'הרף! ראה הוזהרת'.

הציבור היה המום. מי הוא שמעז לעצור ברית מילה בעיצומה?

כאן שלף הקיסר מחיקו תעודה אישית מעוטרת בסמל המלוכה, והוכיח כי הוא הקיסר פרנץ יוזף הגדול. אל מול תעודה שכזו לא יכול היה אף אדם להתריס, וכך - למעט המוהל שניצל את המהומה והשלים בזריזות על הצד הטוב ביותר את המילה, לא ההין אי מי למחות בקיסר על הפסקת המצוה בעיצומה.

'שניידן, רייסן און בייסן איז צו פיל!' זעק הקיסר בגרמנית הדומה ליידיש. לחתוך, לקרוע וגם לנשוך - זה כבר יותר מדי...

סיים הרה"ק מדינוב את סיפורו, וכאן אחזה בו שלהבת אש יוקדת והוא קם ממקומו נרגש כולו, נשא עיניו למרום וזעק מקירות לבו: 'שניידן, רייסן און בייסן איז צו פיל!'

החל מאותו רגע פסק זרם הנשים שבאו להזכיר את חוליהם ופסקו גם עסקני העיר ופרנסיה מלהעתיך אצל הרבי להפסקת המגפה. דבריו הרתוחים והמזעזעים פעלו את פעולתם בשמי מרום, והיתה התשועה לעם ישראל.

לא בכדי ישנה משמעות רבה כל כך לחלקיה השונים של מצות המילה, אלא יש בכך סודות נעלמים ונשגבים אשר רבנו האור החיים חושף לפנינו בדבריו בפרשה.

בפרשת השבוע נצטוונו במצוה הראשונה אותה מקיים למעשה האדם בחייו, המצוה החקוקה בבשרו ואשר תלויה אותו היכן שרק יפנה ובכל מצב ושלב בחייו (יב, א): "וּבַיּוֹם הַשְּׁמִינִי יְמוֹל בֶּשֶׂר עֲרֻלָּתוֹ".

האור החיים הקדוש מבאר היטב את מהותה של מצוה זו על פי פנימיות התורה, והוא מקדים לכך את ביאור פשרו של סוד 'גִּנְתִּי אֶגְדֹּף' המובא בשרי השירים (ו, יא), כמובא בזרז הקדוש (השמות ח"א רסב).

האגוז, כידוע, כולל בתוכו ארבע קליפות שונות. יש את הקליפה הראשונה, המרה, זו המתייבשת ונושרת ממנו כחלק מתהליך גדילתו. בנוסף ישנה קליפה חיצונית קשה, וכך גם קליפה פנימית המפרידה בין חלקי האגוז השונים. נוסף על כל אלה קיימת באגוז קליפה הדבוקה בחלק הפנימי, הנאכלת בעצמה עם האגוז. קליפה זו האחרונה אינה מאוסה כל עוד היא מחוברת לחלק הנאכל שבאגוז, ורק במידה והיא פורשת ממנו היא נמאסת.

בהתאם לכך מבאר רבנו את פשר שלושת חלקי מצות המילה.

הערלה הרי היא כאותה קליפה חיצונית, אותה יש להסיר על מנת לברר את החלק הראוי והפנימי יותר. הפריעה משולה לקליפה הנושרת ממנו בתהליך הצמיחה, ואילו המציצה מורה כנגד הקליפה הפנימית ביותר - הדבוקה במאכל עצמו ועדיין מותירה בו חותם שלילי, ואותה יש להסיר לאחר מכן.

שביבי אור

ניצוצות אש שלהבת מבית מדרשו של האור החיים

בדבריו על הפסוק (יב, א): "וּבַיּוֹם הַשְּׁמִינִי יְמֹל בָּשָׂר עָרְלָתוֹ" מתייחס רבנו למצות מילה המחייבת כל יהודי, וכך הוא כותב:

"נמצאת אומר כי יצו ה' על המילה בין לבני הצדיקים בין לבני הבינונים בין לבני הרשעים, שלא יאמרו בית דין מה לי לממזר למולו וכלו מלא ערלה, תלמוד לומר שאף על פי כן יסיר ערלתו ממנו - להתיש כח הקלפה שבו. שאם יזכה במעשיו יתעצם בכח מעשיו הטובים, ויגבר צד הטוב ויתבטל חלק הרע."

לא נותר לנו כי אם להקיש מדבריו חוצבי הלהבות לכל תחומי החיים, אצל כל יהודי באשר הוא ואף שכבר הסתאב בעוונותיו ושפל בדרגתו, לחקוק תדיר בלבנו את דברי רבנו: 'שָׁאם יִזְכֶּה בְּמַעֲשָׁיו יִתְעַצֵּם בְּכַח מַעֲשָׁיו הַטּוֹבִים, וַיִּגְבֵּר צֶדֶק הַטּוֹב וַיִּתְבַּטֵּל חֶלֶק הָרָע'

בנתיבי החיים

פרקי מחשבה ומוסר לאורו הזך של האור החיים

לאחר שניגש האדם אשר על עורו הופיעה הנגע אל הכהן, בודק הכהן את הנגע, ובמידה והוא מוודא כי אכן צרעת היא, על כך אומרת התורה (יג, א): "וְרָאָהוּ הַכֹּהֵן וְטִמָּא אֹתוֹ".

מבאר האור החיים הקדוש: "תִּלְהָ הַכְּתוּב הַטִּמָּאָה בַּפֶּה כֹּהֵן, עַל דֶּרֶךְ אוֹמְרָם ז"ל (שבת קיט, ב): "שְׁנֵי מַלְאָכִים מְלִיִּים אֵת הָאָדָם בְּלִיל שַׁבָּת לְבִיתוֹ וְכו', וְגַם מַלְאָךְ טוֹב עוֹנֶה בְּעַל כְּרָחוּ" וכו'. וְהֵנָּה לְצַד שֶׁהַכֹּהֵן הוּא הַמְּכַפֵּר עַל יִשְׂרָאֵל מִטִּמְאָתָם וּמִתַּחֲלוּאֵיהֶם, לִזֶּה יֵצֵא ה' שִׁסְכִּים עַל טִמָּאָה זו שֶׁקִּנְיָה מְקוֹמָהּ בְּאִישׁ הָהוּא, עַד שׁוּבוֹ לִפְנֵי ה' וְאָז יִבְעַר ה' מִמֶּנּוּ טִמְאָתוֹ".

הרי לנו מוסר חודר כליות, עד כמה גדול כוחה של מילה, כמה משפיע הדיבור.

חיים שיש בהם בנתיבי חייו ופועלו של איש האלקים

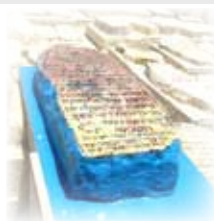
השבת הקדושה, היא מקור הברכה, היתה אצל רבנו נעלית ומרוממת גבוה מעל גבוה, ובידינו נשתמרו עדויות מפי תלמידיו גדולי עולם אודות הנהגותיו בשבת קודש.

כן העיד תלמידו הגדול החיד"א, כי מדי ליל שבת, בטרם החל רבנו באמירת הקידוש על הכוס היה עומד ומפשפש במעשיו, מתוודה על עוונותיו בלב שלם ומוודא שלא דבק בו רבב ובפרט מכל אותם עוונות הפוסלים לעדות. רק לאחר מכן היה קם ברוב להט ונעמד לקדש על היין, כשהוא מעיד על בריאת העולם באמירת 'ויכלו'.

ואכן, הובאה ברשומות עדותם של זקני חכמי הספרדים אודות רבנו, כי היה לומד מדי ערב שבת את הלכות עדות על בורין, זאת על מנת שיהיה ראוי לתת עדות על מעשה בראשית.

גם אתם זכיתם לשיעור בזכות רבנו האור החיים הקדוש?

כתבו לנו
למייל המערכת m028039999@gmail.com
או לפקס 02-5385689
או ב'נדרים פלוס' - באר ישראל

אור הישועות מכתבי הלומדים

בזכות ה'אור החיים' - סיפור אישי

אמי ע"ה נפטרה בגיל 84, אך במשך 25 שנה לפני פטירתה - היא הייתה עיוורת לחלוטין. הכול התחיל בעקבות טרגדיה קשה: אחי ז"ל נהרג בתאונת דרכים בגיל 17. הצער הכריע את אמי, הדמעות לא פסקו, ועם הזמן עפעפיה צנחו - עד שלא יכלה לפתוח את עיניה כלל.

למרות הסבל, הייתה לה זכות גדולה - היא תרמה בקביעות לבית מדרש הקרוי על שם ה'אור החיים' הקדוש. סמוך לפטירתה, מצבה הידרדר, והרופאים קבעו שיש לכרות לה את הרגל. המשפחה התאספה ליד מיטתה, ואני הבאתי איתי את ספר ה'אור החיים' הקדוש. פתחתי בפרשת נשא והתחלתי לקרוא בקול. ולפתע אמי פתחה את עיניה!

מדובר לאחר 25 שנות עיוורון, כאשר היא מסמנת בידיה שהיא רואה אותנו, כך סקרה בעיניה את כל המשפחה, אך בעיקר התעכבה עלי, שקראתי בספרו של האור החיים הקדוש. ההלם היה מוחלט.

אני מאמין שזכינו לכך בכוחו של ה'אור החיים' הקדוש - זכותו תעמוד לנו ולזרענו עד עולם!

מ.ט. נתיבות

מתיבתא אור החיים

למילה להיות בשביעי ונקדים דברי מדרש רבה (שם כו ז) והיה שבעת ימים תחת אמו, אמר רבי יהושע דסכנין בשם רבי לוי משל למלך שנכנס למדינה וגזר על כל אכסנאין שיש כאן לא יראו פני עד שיראו פני המטרונה תחילה כך אמר הקב"ה לא יבאו קרבן ולא תהיה מילה עד שתעבור עליו שבת שאין ז' ימים בלא שבת ע"כ. ויש לדקדק בזה דלמה תלה הכתוב ביום השמיני, הוי [ליה תלות אחר שבת, אפילו נולד בערב שבת עוד קשה אם ביום השביעי היה נימול גם כן לא סגי בלא שבת. וליישב זה יראה על פי מ"ש בשם מו"ה רבי משה קורדאווי על מה שאמרו שבת קיח ב אלמלא שמרו ישראל שתי שבתות מיד נגאלים, ופירש שבחול נשארים גם כן מקדושת שבת שלשה יומי מקמי שבתא, דשבת הבאה ובה שבתא, מקבלין שפע משבת שעברה, והיינו שתי שבתות, שבת המקודש ושארית שבת שבששת ימי המעשה ושתי השבתות, הם עיקר שבת, ושארית שבת, ושפע שבת, משבת שתבא, ובה מיושב המדרש מעולם לא זזה השכינה מישראל אפילו בשבת של חול (וזה"ק ח"ג קט"ב) עיין פרשת דרכים (דרוש כג) ולפי מה שכתבנו יובן שפיר שהכוונה אפילו מי שישמור להמשיך קדושת שבת שארית הקדושה, הנשארת משבת שעבר ואשר יקבל משבת הבאה גם כן ממשיך השכינה נמצא ששבת עם כל בחינותיה כלולה גם מששת ימי המעשה, שיש בזה גם כן בחינת שבת לכן צריך לעבור שבעה ימים שיש בהם שבת הגדול, וגם שארית הנשארים, ובה מובן שמונה מי יודע אם משום שיקבלו פני מטרונה, אם כן תסגי מיד בעוברו השבת לימול ועל זה מתרץ שמונה ימי מילה לפי ששבעה ימי שבתא ש"ל השבעה בחינת שבת וצריך לעבור עליו כל הבחינות וכאמור בדברינו.

מרן מהר"ש ז"ל מבעלזא שהק' בשם המגיד (רבי שלמה מלוצק ז"ל) דאפילו אי היה מילה בשביעי ג"כ רואה השבת, ותי' כ"ק מרן מהר"ש ז"ל דעיקר הוא שיראה הילד פני מטרונתא בליל ש"ק.

וראה עוד בשפתי צדיק (אות יא) שכתב שענין ההסגר שהוא ז' ימים, הוא כענין שאמרו במילה שהיא לשמונה ימים כדי שיעבור עליו שבת אחת, כי שבת קדש מחזק את הכח שיוכל לסבול יסורי המילה, וכן במצורע שירד כל כך עד שנענש משמים בצרעת, מוכרח להסגר ז' ימים ויעבור עליו ש"ק, שרמזו בו שבת בו תשב, ויתעורר בו ניצוץ היהדות אשר נמצאת בפנימיות לבו שבא בירושה מהאבות הקדושים. עיי"ש. והנה דבריו צ"ב, כי א"כ למה לא אמרו שישב שמונה ימים. ויתכן כי המצורע כבר עברו עליו שבתות הרבה עד שהסגירו הכהן וכו', ולכן די שיעבור עליו חלק מן השבת כשהוא מוסגר כבר. אמנם יתכן עוד, כי טהרתו היא רק ביום השמיני, שאז מבאי קרבנותיו ונטהר, ורק ההסגר הוא ז' ימים, וא"ש.

וראה עוד בענין זה מה שכתב מהר"ל צינץ בהגדת ברכת השיר בפיוט אחד מי יודע וזה לשונו: שמונה מי יודע וכו' שמונה ימי מילה להבין ביאור פיסקא זו נקדים דברי מדרש רבה כי במדרש רבה אמור איתא כל השביעים הם מקודשים, ואם כן היה לו

כתב רבינו (ויקרא יב א): ונראה לתת טעם לסמיכת וביום השמיני עם מה שלפניו, שבא לתת טעם לעכבת המילה עד יום השמיני ולא צוה למול ביומו כמו שמצינו במקנת כסף (שבת קלה) לזה כתב אחר אומרו 'וטמאה שבעה ימים וביום השמיני' וגו' לומר כי לטעם זה הוא שעכב המילה והוא על דרך אומרים ז"ל (נדה לא): כדי שלא יהיו כל העולם שמחים ואביו ואמו עצבים. ורז"ל אמרו (דב"ר תצא ו) וזה לשונם למה התינוק נימול לח' שקנה ה' רחמים עליו עד שיהיה בו כח, וכשם שרחמיו על האדם כך רחמיו על הבהמה שנאמר (ויקרא כב כז) ומיום השמיני והלאה ירצה עכ"ל. וצריך לדעת מי גילה סוד זה כי בח' ימים יהיה בו כח לא פחות ולא יותר. ונראה כי כח האמור בדבריהם הוא מה שאמר בזוהר (תוריע מד. אמור צא ב) שהוא כדי שיעבור עליו שבת ותגיעהו נפש החיונית הנשפעת בעולם ביום השבת כידוע ואז יהיה בן קיימא, והוא שאמרו ז"ל כח החיוני, ותמצא שאמרו ז"ל (ב"ר פ"ו) שקודם שבא שבת היה העולם רופף ורועד כיון שבא שבת נתחזק ונח ע"כ. והוא מה שאמרו כדי שיהיה בו כח.

ובפרדס יוסף הקשה שלפי זה היה די למול ביום השביעי, דבזה גם אם נולד בשבת, כבר עבר עליו עכ"פ חלק מיום השבת. וכתב שהכח שמקבל מהשבת הוא על ידי התוספת שבת כמו שאמרו במסכת סופרים (פ"ז ה"ה), ולכן ממתנינים לולד הנולד בשבת שמונה ימים, כיון שצריך שתעבור עליו תחילת השבת. [ובפרדס יוסף שם כתב 'דכל השבת בעי', וצריך לפרש כוונתו לתחילת השבת, שהרי אף אם נולד בסוף השבת, מלים אותו מיד בבוקר יום השבת, ואין חיוב שיהיה שבת שלימה ממש]. וכ"כ בספר פרדס שמאי על התורה: ראיתי בכתבי הגה"ק

רבנו מזכיר בפירושו לפרשת השבוע את 'הַנֶּפֶשׁ הַחַיּוֹנִית'. התדע מהי אותה נפש חיונית?

(א) הנפש הישראלית, בניגוד לנפש אומות העולם.

(ב) הנפש ההכרחית הנדרשת לקיומו.

(ג) כח החיות אשר ניתן באדם.

תשובה מגליון קודם: תשובה ג' - משה ואהרן

מצא חיים

חידה שבועית בעיון דברי האור החיים

לפתרון החידות יש לעיין בהרחבה באור החיים המבוזר ובמדוריו מבית מתיבתא

פתרונות יש לשלוח לא יאוחר מיום רביעי בשבוע בלבד לכתובת דוא"ל: m028039999@gmail.com

או בפקס 02-5385689 או 05-נדרים פלוס - באר ישראל

על מנת להשתתף בהגרלה: 1. יש לציין כתובת מדויקת וטלפון. 2. לציין בראש הדף עבור חידון 'ובחרת בחיים' ושם הפרשה. 3. בני חו"ל מתבקשים לכתוב כתובת (אדרעס) בארץ ישראל למקרה של זכיה, שישלח לשם. בין שולחי התשובות תערך הגרלה על סידור מתיבתא (או על ספר אחר הקיים במלאי כפי שיקולי המערכת).

שם הזוכה בגליון פר' משפטים: ה' משה שאול שטיינברג, בית שמש

מחוברים לחיים
לשמיעת שיעורים ודרשות
חייגו: 02-803-9999

